

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
Helena Bager

Beslut
2018-01-24

Diarienummer
511-16950-2013

Sida
1(8)

Beslut om utvidgning och ändring av naturreservatet Komosse södra i Tranemo och Ulricehamns kommuner

Innehåll

Beslut om utvidgning och ändring

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Beslut om föreskrifter

Ärendets handläggning

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Upplysningar

Kungörelse

Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta, utvidgningen

Bilaga 2. Karta över gränsjustering

Bilaga 3. Länsstyrelsens beslut om naturreservatet Komosse södra (1991-06-17, dnr 231-3769-90)

Bilaga 4. Karta över hela naturreservatet Komosse södra efter utökning och gränsjustering enligt detta beslut.

Bilaga 5. Sändlista

Beslut om utvidgning och ändring av naturreservatet Komosse södra

Beslut om utvidgning

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som en utvidgning av naturreservatet Komosse södra. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Utvidgningens gränser ska märkas ut i terrängen.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen utser Västkuststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken.

Beslut om ändring

Länsstyrelsen beslutar om att det tidigare beslutet från 1991-06-17 (dnr 231-3769-90) om bildande av naturreservatet Komosse södra ska ändras enligt följande:

- Gränsen utmed fastighet Bohestra 1:11 och Bohestra 1:18 justeras enligt karta i bilaga 2.

Efter utvidgning och gränsjustering enligt detta beslut kommer avgränsningen av naturreservatet Komosse södra vara enligt karta i bilaga 4.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Området som naturreservatet utvidgas med utgörs av en värdefull myr- och naturskogsmosaik. Skogen hyser höga naturvärden och fungerar som livsmiljö för arter som är beroende av skogskontinuitet för sin fortlevnad. Genom en utökning av naturreservatet som löper ända fram till sjön Trehörningen skapas en mer naturlig avgränsning av Bohestramossen.

För att områdets naturvärden ska kunna bevaras ska skogen lämnas till fri utveckling. Skogsbruk och exploatering bedöms som huvudsakliga hot mot de prioriterade bevarandevärdena.

Gränsen vid Bohestra 1:11 och Bohestra 1:18 är riktigt utmärkt i terrängen men felaktigt markerad på beslutskarta. Gränsen har markerats fel på karta i samband med inmätningen av naturreservatet och justeras således. Den tekniska justeringen av gränsen vid Bohestra 1:11 och Bohestra 1:18 leder till att 7,6 ha upphävs inom naturreservatet, som aldrig skulle ha varit med i naturreservatet från början. Länsstyrelsen bedömer att detta utgör synnerligt skäl att upphäva den delen av naturreservatet.

Detta beslut innebär att naturreservatet utökas med totalt 16 ha i norr med Bohestra 1:3 och minskas med 7,6 ha då gränsen justeras vid Bohestra 1:11 och Bohestra 1:18.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 § miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

För utvidgningen gäller föreskrifterna A1-A9 enligt tidigare beslut för Komosse södra från 1991-06-17, dnr: 231-3769-90 (bilaga 3).

Utöver dessa föreskrifter är det förbjudet att inom utvidgningen:

10. Avverka, gallra, röja eller utföra annan skogsbruksåtgärd. *Röjning av sly och buskar får utföras för framkomligheten på markerad körväg samt för underhåll runt anlagd eldstad enligt karta i bilaga 1.*

11. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.

Utan hinder av A5 får äldre brygga ersättas med ny i storlek likvärdig brygga enligt bilaga 1. Vidare får markägaren utan hinder av föreskrift A9 nyttja markerad körväg, enligt beslutskartan (bilaga 1) för transporter vid underhåll och reparation av eldstad och brygga. Markskador ska då undvikas.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs/anläggs och att följande åtgärder vidtas inom utvidgningen:

1. Naturreservatet märks ut i terrängen.
2. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken)

För utvidgningen gäller föreskrifterna C1-C9 enligt tidigare beslut för Komosse södra från 1991-06-17, dnr: 231-3769-90 (bilaga 3).

Utan hinder av föreskrift C3 får eldning ske i anlagd eldstad markerad på beslutskartan, bilaga 1.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Ärendets handläggning

I januari 2013 inkom en avverkningsanmälan på Bohestra 1:3 till Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen konstaterade vid ett fältbesök att delar av beståndet var av nyckelbiotopsklass med barrblandskog i åldern 100–200 år gammal. Länsstyrelsen beslöt att införliva hela området i det befintliga naturreservatet Komosse södra. Värdering utfördes under sommaren 2013, och förhandling påbörjades under hösten 2013. Avtal om intrångsersättning tecknades med markägaren hösten 2014.

När naturreservatet Komosse södra bildades 1991 var inte yttergränsen till reservatet, som gick i fastighetsgräns för Bohestra 1:18 och Bohestra 1:11 och fastighet Ramnö 1:25, bestämd av lantmäteriet. Efter en fastighetsreglering 1993-12-22 mellan Bohestra 1:18 och Ramnö 1:25 samt en lantmäteriförrättning 2001-12-14 mellan Bohestra 1:11 och Ramnö 1:25 visade det sig att fastighetsgränsen låg helt annorlunda i terrängen jämfört med kartan. Det visade sig att de båda fastigheterna skulle ligga helt utanför naturreservatet. Den rätta gränsen till naturreservatet är markerad rätt i fält men fel på beslutskartan. De nuvarande markägarna på Bohestra 1:11 och 1:18 kontaktade länsstyrelsen 2014, för att få felaktigheterna kring gränserna rättade. Gränsen är korrekt markerad i fält och i och med detta beslut justeras nu gränsen även i beslutsdokumentet.

Komosse södra utgörs också av ett Natura 2000-område. Natura 2000-området följer naturreservatsgränsen. När gränsen vid Bohestra 1:11 och 1:18 nu justeras bör även Natura 2000-gränsen justeras. Områdena utgör inga naturtyper enligt Natura 2000 så en justering av Natura 2000-gränsen bör vara genomförbar. Länsstyrelsen kommer att skicka förslaget till gränsändring till Regeringen nästa gång länsstyrelsen har möjlighet att skicka in förslag till ändringar i Natura 2000-områden. Beslut om ändring av Natura 2000-gränsen fattas sedan av Regeringen.

Crister Ragnarsson och Lennart Ragnarsson, fastighetsägare till Bohestra 1:11 och Bohestra 1:18 (gränsjusteringen), samt Susanne Linna och Fredrik Byström, fastighetsägare till Bohestra 1:3 (utvidgningen), har som sakägare till beslutet förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslaget.

Förslaget har remitterats till Ulricehamn och Tranemos kommuner, Länsstyrelsen i Jönköpings län, SGU och Skogsstyrelsen.

Naturskyddsföreningen i Ulricehamn och Tranemo, och Västkuststiftelsen har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Länsstyrelsen i Jönköping tillstyrker förslaget till utvidgning och har inget att erinra mot övriga ändringar av gränsen i naturreservatet Komosse södra. **Västkuststiftelsen** är positiva till en utvidgning av reservatet och har inga invändningar gällande gränsjusteringen, likaså **Skogsstyrelsen**. **SGU** avstår från att yttra sig.

All mark som berörs av utvidgningen har intrångsersatts vid tidpunkten för detta beslut.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Beskrivning av naturreservatet

Området som naturreservatet utvidgas med är 16 hektar stort. Skogen utgörs huvudsakligen av en flerskiktad, luckig granskog med riklig förekomst av gamla, senvuxna träd och död ved (nyckelbiotopen). Övrig skog bedöms som viktig som skyddszon eller som värdefull utvecklingsmark och utgörs av medelålders barrblandskog med relativt stort inslag av framförallt björk. Skogen här är olikåldrig och varierar mellan 40 och 100 år. I norra delen av området ligger en mosseskog med tall som dominerande trädslag. Sammantaget bedöms skogen i området både hysa höga naturvärden på beståndsnivå och utgöra en viktig komponent i myrskogsmosaiken i området. Bohestramossen, som är klassad med höga naturvärden i våtmarksinventeringen, sträcker sig i flikar genom området fram till sjön Trehörningen. Den rödlistade arten gränsticka *Phellinus nigrolimitatus* (NT) har hittats i området samt signalarterna kattfotslav *Arthonia leucopellaea*, vedticka *Phellinus viticola* och granbarkgnagare *Microbregma emarginatum*.

Motivering av beslutet

Bohestra 1:3 utgör tillsammans med det befintliga naturreservatet Komosse södra en större sammanhängande värdekärna för våtmarkskomplexet Bohestramossen. De skogliga naturvärdena inom det utvidgade området är höga med värden kopplade till äldre naturskogsartade barrskogar.

För att områdets naturvärden ska kunna bevaras och utvecklas ska skogen lämnas till fri utveckling. Föreskrifterna som gäller för Bohestra 1:3 är till för att skydda skogarnas och våtmarkernas naturvärden och Länsstyrelsen bedömer att naturreservat är det bästa alternativet för att på lång sikt trygga och förstärka områdets höga naturvärden.

Gränsjusteringen vid Bohestra 1:11 och 1:18 är nödvändig så att beslutskartan stämmer överens med vad man kommit fram till genom fastighetsregleringen respektive lantmäteriförrättningen för fastigheterna.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.

Bohestra 1:3 ingår i ett område av riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § miljöbalken (NRO-14-163 Komosse) samt riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap 6 § miljöbalken (FO 23). Fastigheten berörs av generellt strandskydd om 100 meter in mot land och 100 meter ut i vattnet enligt 7 kap 13 § miljöbalken. Området berörs inte av någon detaljplan eller områdesbestämmelser. Naturreservatet Komosse södra är med i Ulricehamns kommuns översiktsplan från 2015 som område med värde för natur.

Naturreservatet Komosse södra är ett Ramsarområde vilket innebär att området är utpekad som en av de mest värdefullaste våtmarkerna inom Ramsarkonventionens medlemsländer i världen. Vidare ingår naturreservatet i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000.

Det finns inga dokumenterade värden i områdena på Bohestra 1:11 och 1:18 som genom gränsjusteringen tas bort från naturreservatet.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras inom den utökade delen. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Utökningen och ändringen av det befintliga naturreservatet är förenliga med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från *föreskrifterna* m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap. 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

- Strandskyddsbestämmelser enligt 7 kap miljöbalken.
- Jaktlagstiftning

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltningsinriktning för Bohestra 1:3 ska vara fri utveckling och området kommer därför ingå i delområde A med förbud mot skogsbruk, enligt beslut för Komosse södra från 1991-06-17 (bilaga 3, dnr: 231-3769-90).
- Förvaltare är Västkoststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med berörda markägare.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen i samband med bildandet 1991. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Borås- respektive Ulricehamns tidning.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Helena Bager har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, antikvarie Lisa Ragnarsson, länsarkitekt Olof Franzén och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Lisbeth Schultze

Helena Bager

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

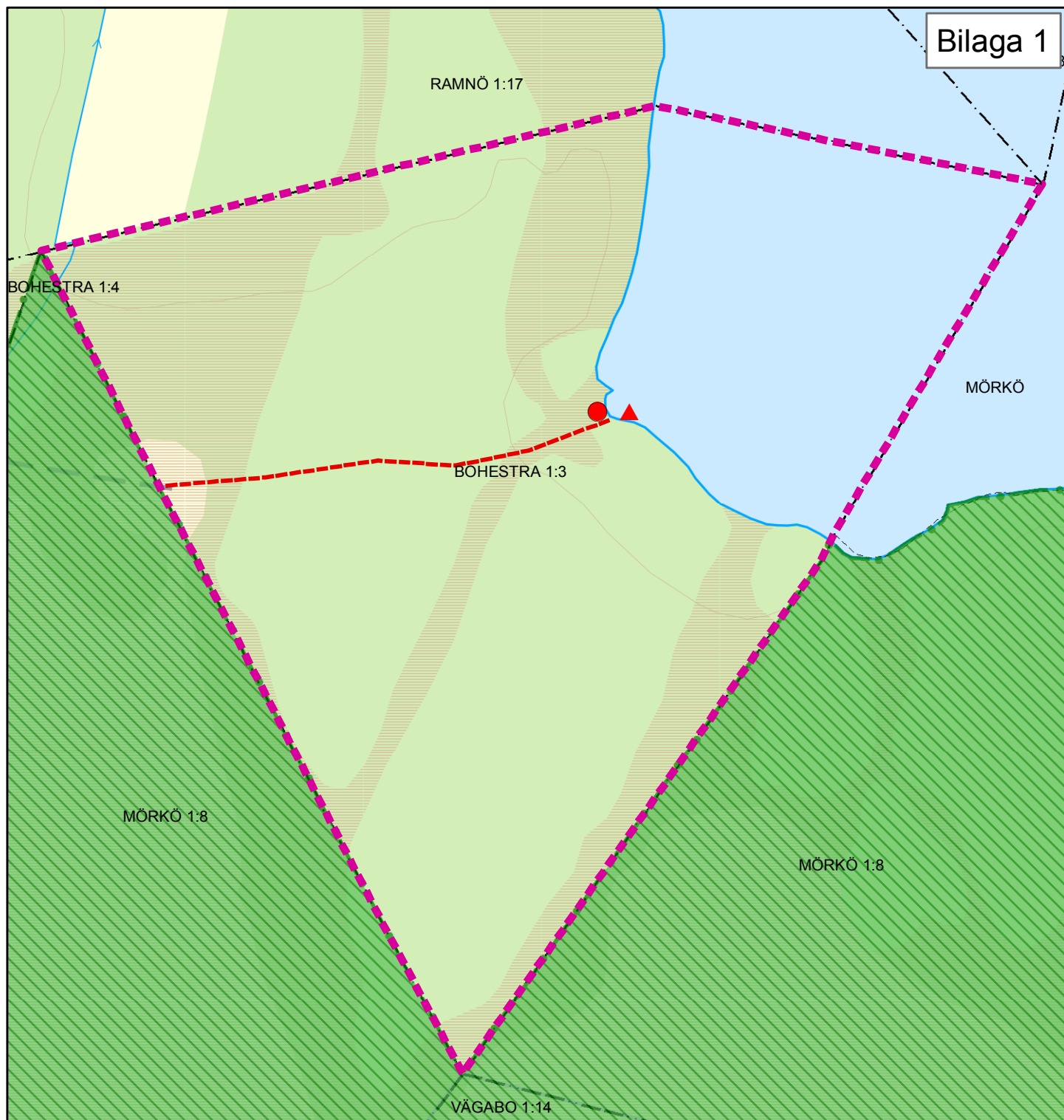
Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

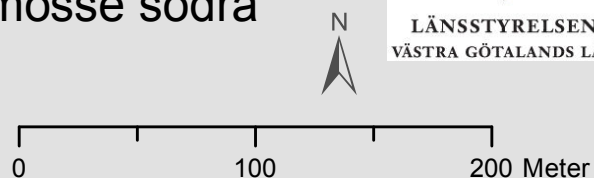

Belsutskarta

Utvidgning av naturreservatet Komosse södra

Ulricehamns kommun

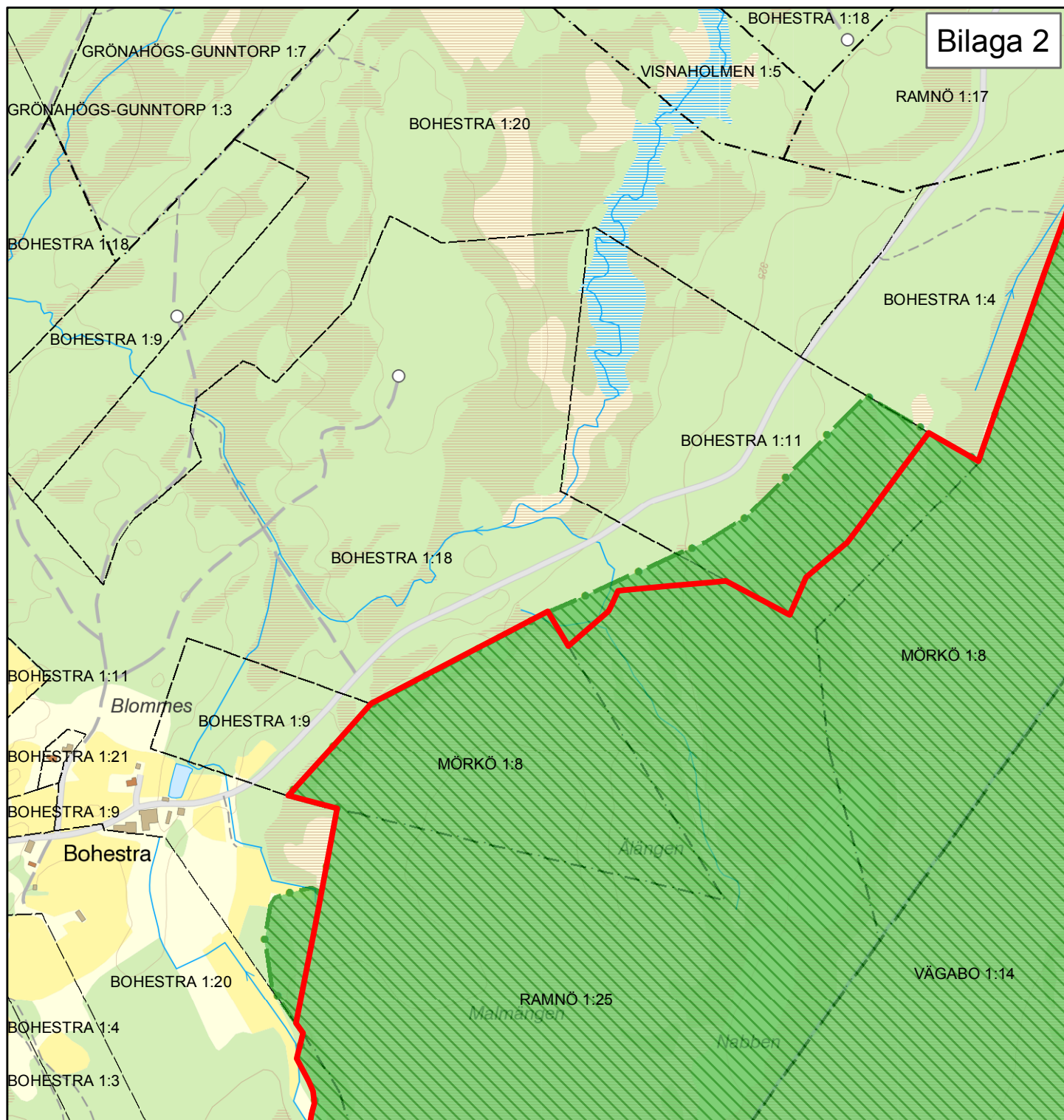
- Eldstad
- ▲ Bryggplats
- Körväg
- Utvidgning av Komosse södra
- ▨ Befintligt Naturreservat Komosse södra

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till Länsstyrelsens beslut
2018-01-24 enligt 7 kap 4 § miljöbalken.
Dnr: 511-16950-2013

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

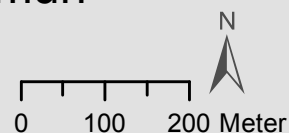

Beslutskarta

Teknisk justering av yttergräns Naturreservatet Komosse södra, Ulricehamns kommun (fastigheterna Bohestra 1:11 och 1:18)

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

- Justerad gräns
- Naturreservatet Komosse södra, gammal gräns

Illustrationskarta till Länsstyrelsens beslut
2018-01-24, enligt 7 kap 4 § miljöbalken.
Dnr: 511-16950-2013

LÄNSSTYRELSEN
ÄLVSBORGS LÄN
Miljövårdsenhet
Thorbjörn Schafferer
Tel 0521-70 179

BESLUT

1991-06-17

Enligt sändlista

231-3769-90
84-202

Bildande av NATURRESERVATET KOMOSSE SÖDRA Tranemo och Ulricehamns kommuner

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Komosse södra
Kommuner:	Tranemo och Ulricehamn
Socknar:	Grönahög och Ölsremma
Kartor:	Topografiska: 6D NV, 6D NO Ekonomiska: 6D 9e, 6D 9f, 6D 8e, 6D 8f
Gräns:	Se bifogad beslutskarta, bilaga 2, där gränsen utgörs av den kraftigt punktstreckade linjen.
Fastigheter och ägare:	Se förteckning i bilaga 5
Areal:	ca 1 270 ha varav, myr 1 100 ha, sumpskog 80 ha, fastmarksskog 90 ha,
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen
Ändamål:	Att säkerställa ett av södra Sveriges största och mest intressanta myrkomplex för den vetenskapliga naturvården och det rörliga friluftslivet.

Beskrivning av området

Naturförhållanden

Komosse är belägen på ömse sidor om gränsen mellan Älvsborgs och Jönköpings län. Den del av det skyddsvärda området som är belägen inom Älvsborgs län utgör ca 3 000 ha, varav huvuddelen blev naturreservat 1980. Ca 1 300 ha omfattas av denna etapp i säkerställandet.

Bohestramossen, Johansjömossen och den betydligt mindre Fiskerydsmossen utgör huvuddelen i det område som skyddas i denna etapp.

Mossarna är till största delen helt skoglösa men smärre partier är glest trädbevuxna. Det

glesa trädskiktet finns ofta på områden som gränsar mot kärr, vattendrag och fastmark. Större mossgölar är koncentrerade till ett område på södra delen av Johansjömossen.

En mindre del av myrmarken utgörs av laggkärr och dråg. Förr användes de mer produktiva kärren till hötäkt. Några av drågen växer till bäckar som omges av kärrmader. Ett fint exempel är Kilabäcken på Johansjömossen. På flera ställen i anslutning till dråg och bäckar syns erosionsfenomen.

Ute i myrmarken ligger några större fastmarksholmar med barrskog. Hit hör Stutö, Nabben, Lilla och Stora Santö m fl.

Väster om Fiskerydsmossen ligger ett större område med sumpskog och kärrstråk. Mossarnas omgivning i övrigt utgöres mestadels av produktiv skogsmark, som dock ej ingår i naturreservatet.

Reservatets gränser

Gränsen för naturreservatet sammanfaller huvudsakligen med fastighetsgränser eller med gräns mellan fastmark och myr.

Markanvändning

Ett visst skogsbruk bedrivs inom reservatets privatägda delar, främst på de större fastmarksöarna. Målsättningen inom naturreservatet är dock att skogen så långt möjligt skall få utvecklas fritt.

Området utnyttjas för jakt och fiske. Dessa verksamheter torde dock inte beröras i nämnvärd omfattning av reservats föreskrifterna.

Markägarförhållanden

Den areellt dominerande markägaren inom reservatet är Svenska Naturskyddsföreningen med ca 700 hektar. De övriga privatägda fastigheterna omfattar tillsammans ca 460 hektar. Den statliga naturvårdsfonden innehar fastigheter om tillsammans 112 hektar.

Tillgänglighet

Norr om reservatet går länsväg 700 mellan Köttkulla och Mulseryd. Från denna utgår en allmän väg som passerar genom reservatet (länsväg 731). Inga kollektiva färdmedel passerar f n området.

Ärendets beredning

Länsstyrelsen påbörjade i slutet av 1960-talet säkerställandet av Komosse. Arbetet inleddes med förhandlingar om förvärv av mark i delen norr om väg 700. Huvuddelen av detta område, naturskyddsföreningens del undantagen, inköptes sedermera av naturvårdsverket.

Genom beslut den 16 september 1974 förordnade länsstyrelsen om tillfälligt skydd enligt 11 § naturvårdslagen. Förordnandet förlängdes genom beslut den 13 september 1977 och gällde till och med den 15 september 1980.

Länsstyrelsen beslutade den 17 november 1980 om naturreservat för delen norr om väg 700. Länsstyrelsens beslut fastställdes av regeringen den 17 juni 1982. Motsvarande

beslut fattades av länsstyrelsen i Jönköpings län den 25 maj 1984 och vann laga kraft den 13 december 1984.

Arbetet med att säkerställa delen söder om väg 700 påbörjades 1980. Informationsmöte med bl a berörda markägare hölls den 20 oktober 1982. Därefter har främst möjligheter till markbyten undersökts i samarbete mellan markägare, lantbruksnämnden och länsstyrelsen. Detta har hittills resulterat i förvärv av fastigheter omfattande ca 112 hektar, främst sumpskog, till reservatet.

De fortsatta förhandlingarna bör inriktas på att till naturreservatet förvärva all berörd mark, dvs såväl kalmyr som skogsmark. I några fall framstår det som angeläget att ersättningsmark kan erbjudas. Genom att föreskrifterna avseende skogsbruket är dispensabla i fråga om den privatägda marken ges möjlighet att hålla frågan om ersättning öppen tills bytesmark framkommer eller tills markägaren aktualiserar slutavverkning eller dylikt. vägras slutavverkning, vilket med vissa tänkbara undantag bör vara regel, skall ersättning normalt utges.

Samråd har ägt rum med statens naturvårdsverk, som tillstyrkt reservatsbildning för Komosse söder om väg 700. Även berörda kommuner har tillstyrkt. yttranden har vidare inkommit från lantbruksnämnden, vägverket, televerket, SGU och berörda markägare.

Vissa av yttrandena kommenteras kortfattat i bilaga 8.

Grund för beslut

Komosse är en av landets mest representativa högmossar och har under flera decennier utnyttjats för bl a geovetenskaplig, hydrologisk och biologisk forskning.

I länets naturvårdsplan är Komosse angiven som ett objekt av högsta naturvärde. Komosse utgör vidare område av riksintresse för naturvården och har tagits upp på Europarådets lista över skyddsvärda myrmarker i Europa.

Länsstyrelsens beslut

Med beaktande av och avvägning mellan de allmänna och enskilda intressen som framkommit i ärendet beslutar länsstyrelsen följande.

Det beskrivna området, avgränsat på bifogad karta (bilaga 2) skall skyddas som naturreservat.

MED STÖD AV 7 § NATURVÅRDSLAGEN (1964:822), omtryckt 1974:1025) FÖRKLARAR LÄNSSTYRELSEN DET PÅ BIFOGADE KARTA (bilaga 2) AVGRÄNSADE OMRÅDET SOM NATURRESERVAT.

Naturreservatets namn ska vara Komosse södra.

Föreskrifter för naturreservatet

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 SS naturvårdslagen samt naturvårdsförordningen (1976:484) att följande föreskrifter

samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheter inom naturreservatet.

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi eller yt- och dräneringsförhållanden, såsom att gräva, spränga, muddra, borra, schakta, dika, dämna, dränera, utfylla, tippa, plöja eller utföra annan markbearbetning
2. använda kemiskt bekämpningsmedel
3. tillföra växtnäringsämne
4. anordna upplag
5. uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning
6. anlägga väg, stig eller parkeringsplats
7. dra fram mark- eller luftledning
8. uppföra stängsel eller annan hägnad
9. framföra motordrivet fordon med undantag för körning i samband med transport av fälld älg
10. avverka, röja eller beskoga mark inom delområden betecknade A på kartan i bilaga 2.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

11. avverka skog, röja eller beskoga mark inom delområden betecknade B på kartan 1 bilaga 2.
12. upparbeta döda träd eller vindfällan.

Förbuden (A1-12) skall inte utgöra hinder för mätningar och underhåll av befintliga anläggningar för hydrologisk forskning eller för normalt underhåll av väg 731.

Förbuden skall ej heller hindra underhåll av befintliga jaktorn och skjutgator. Dessa är markerade på karta i skötselplanen.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till mark i reservatet förpliktas tåla under punkt D angivna åtgärder.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta i reservatet

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra författningar är det förbjudet att

1. plocka eller gräva upp växter, bryta kvistar eller på annat sätt skada träd och buskar
2. tälta eller ställa upp husvagn
3. elda
4. framföra motordrivet fordon
5. rida
6. medföra ej kopplad hund annat än i samband med jakt

7. anbringa skylt, affisch eller därmed jämförlig anordning
8. anordna orienteringskontroller eller snitsla spår
9. störa djurlivet genom t ex närgången fotografering vid boplat.

D Föreskrifter enligt 9 § om vård och förvaltning

1. Naturreservatet skall skötas enligt anvisningar i skötselplan. Skötselplanen ingår i och fastställs genom detta beslut.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen.
3. Naturreservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 021522) och statens naturvårdsverks anvisningar.
4. Samtliga skötselåtgärder skall dokumenteras.

SKÖTSELPLAN

Föreliggande skötselplan har upprättats av länsstyrelsens miljövårdsenhet under 1990 efter samråd med bl a markägare och statens naturvårdsverk.

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Målet för områdets skötsel ska vara att så långt möjligt bevara reservatet orört och ostört.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 MYRMARK

Beskrivning: Kal samt glest bevuxen myrmark.

Mål: Lämnas till fri utveckling.

1.2.2 SKOGSMARK

Beskrivning: Inom reservatet finns två huvudtyper av skog. Dels sumpskog som växer på myrmark och blöt fastmark, dels barrskog på torr-fuktig fastmark. Skogsområdena varierar i fråga om ålder och brukningsgrad.

Mål: Skogen skall så långt möjligt lämnas till fri utveckling.

Riktlinjer och åtgärder: Den skog som förvärvats av staten för att ingå i reservatet skall få utvecklas fritt. Detsamma gäller den skogsmark som tillhör naturskyddsföreningen. Dessa markområden har beteckningen A på beslutskartan. I övriga delar av naturreservatet krävs särskilt tillstånd av länsstyrelsen för skogsvårdsåtgärder såsom avverkning. Vid prövning av dispensansökningar skall syftet

med reservatet, nämligen att bevara området orört och ostört, så långt möjligt beaktas. skogsbruksåtgärder skall inte annat än i undantags fall tillåtas inom reservatet.

Eventuella skogliga arbetsföretag skall utföras under sådan tid på året och på sådant sätt att störningar på faunan blir så liten som möjligt.

Skogliga åtgärder som aktualiseras efter exempelvis brand eller omfattande insektsangrepp ska beakta sådana råd och anvisningar om skogsskydd i naturskyddade områden som meddelats av naturvårdsverket och skogsstyrelsen.

1.2.3 Jakt och faunavård

Flora- och faunavårdande hänsyn skall tas vid utövande av jakt samt eventuella skogsbruksåtgärder.

De jaktorn och skjutgator som finns inritade på bifogad karta (bilaga 4) får bibehållas och underhållas av jakträttsinnehavarna. Nya får inte anläggas utan särskilt tillstånd.

1.3 Uppföljning av naturvärden

Naturvårdsförvaltaren skall kontinuerligt ta del av de forskningsresultat som publiceras om mossens hydrologi, zoologi, botanik etc. Vidare bör särskild dokumentation i syfte att kunna följa eventuella förändringar i bl a vegetation och djurliv utföras.

2 **ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV**

2.1 Övergripande mål och riktlinjer

Åtgärder för friluftslivet finns förlagda till naturreservatet norr om väg 700, där informationsanläggning, parkering, strövstig etc finns. Särskilda åtgärder vidtas ej i denna södra del.

2.2 Åtgärder

Information bör samordnas för reservaten Komosse norra och södra.

Skyltar av enkel typ med information om gällande gränser och föreskrifter skall uppsättas på lämpliga platser kring reservatet. Gränsmarkeringar ska utföras enligt svensk standard (SIS 02 15 22).

3 **TILLSYN**

Tillsynen skall samordnas för Komosse norra och södra.

Tillsynsman bör finnas för hela Komosseområdet. Avtal och arbetsinstruktioner upprättas av naturvårdsförvaltaren.

4 **REVIDERING AVSKÖTSELPLAN**

Skötselplanen gäller för överskådlig framtid vad gäller i planen angivna mål och

riktlinjer. Vid en revidering, som bör göras om 5-10 år, bör främst följande punkter ses över.

- Behandlingen av skog och skogsmark

6 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Staten bestrider kostnader för naturvårdsförvaltningen, t ex åtgärder såsom gränsmarkering, tillsyn och information.

Kostnader

Utmärkning av reservatet. Revidering av stora informationstavlan vid naturreservatet Komosse norra. Revidering av befintlig reservatsfolder.

Tillsyn och underhåll.

I särskilda fall kan länsstyrelsen, med stöd av 12 § naturvårdslagen, medge undantag från reservatsbestämmelserna.

Enligt 37 och 38 §§ naturvårdslagen gäller bland annat att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats enligt 8 eller 10 §§ naturvårdslagen kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader och förpliktas ersätta kostnad som föranleds av gärningen.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 39 § naturvårdslagen vid vite förelägga honom om att rätta vad olovligt skett. Länsstyrelsen har vidare möjlighet att hos tingsrätten få handräckning för att åstadkomma rättelse.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (formulär 2).

Beslut i ärendet har fattats av länsstyrelsens styrelse. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Arne Bengtsson, Mauritz Björnberg, Gunnar Engqvist, Gunnar Högborn, Ingvar Karlsson, Maj-Britt Magnusson, Elisabeth Nygren, Per-Åke Olsson, Lars-Gerhard Westberg och Jan Öhman ävensom suppleanterna Erik Gustavsson och Inga-Lill Johansson.

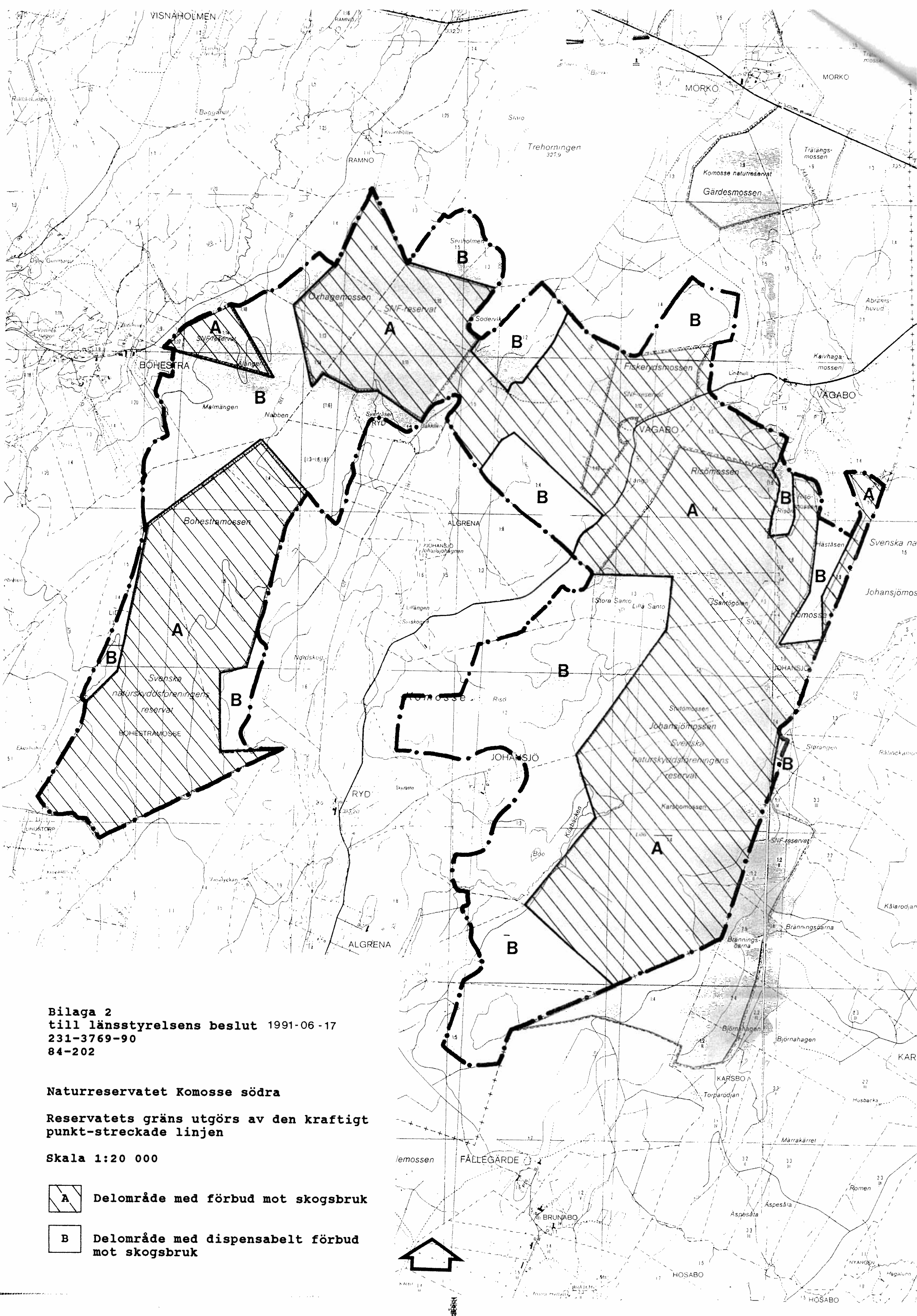
I den slutliga handläggningen har deltagit avdelningsdirektören Schafferer, föredragande, samt länsrådet Åkerlund, länsassessorn Josefson, juridiska enheten, miljövårdsdirektören Enander, miljövårdsenheten, länsantikvarien Åkerström, kulturmiljöenheten, arkitekten Rudqvist, planenheten, och överlantmätare Dahlbert, lantmäterienheten.

Göte Fridh

Thorbjörn Schafferer

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselområdeskarta
4. Karta över jaktorn och skjutgator
5. Fastighets- och markägarförteckning
6. Hur man överklagar
7. Sändlista
8. Kommentarer till inkomna yttranden

Bilaga 2
till länsstyrelsens beslut 1991-06-17
231-3769-90
84-202

Naturreservatet Komosse södra

Reservatets gräns utgörs av den kraftigt
punkt-streckade linjen

Skala 1:20 000

- **Delområde med förbud mot skogsbruk**
- **Delområde med dispensabelt förbud mot skogsbruk**

Jur.kand. Gunnar Larsson
Isakssons Advokatbyrå
Kronobergsgatafl 4
352 33 Växjö

Överklagande i fråga om naturreservatet Komosse södra i Tranemo och Ulricehamns kommuner

Genom beslut den 17 juni 1991 beslutade länsstyrelsen i Älvsborgs län att inrätta naturreservatet Komosse södra i Tranemo och Ulricehamns kommuner. Som ändamål anges att säkerställa ett av södra Sveriges största och mest intressanta myrkomplex för den vetenskapliga naturvården och det rörliga friluftslivet. Länsstyrelsen har bl.a. föreskrivit förbud att bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi m.m. Vidare har i punkten A. 10 föreskrivits förbud att avverka, röja eller beskoga mark inom ett område som på en till beslutet fogad karta angetts som delområde A. Inom återstående del av reservatet, på kartan angivet som delområde B, har i punkt A. 11 föreskrivits förbud att utan länsstyrelsens tillstånd avverka skog, röja eller beskoga mark.

Reservatet omfattar totalt ca 1 270 ha varav 1 100 ha myr, 80 ha sumpskog och 90 ha fastmarksskog. I beslutet anføres att Komosse är belägen på ömse sidor om gränsen mellan Älvsborgs och Jönköpings län. Den del av det skyddsvärda området som är beläget inom Älvsborgs län utgör ca 3 000 ha varav huvuddelen blev naturreservat år 1980.

Arvid Ahlgren och Helge Ragnarsson har överklagat länsstyrelsens beslut. Karl-Gustav Rosén, Dan Gotting, Johnny Evertsson och Karl Allan von der Luft har genom sitt ombud Gunnar Larsson överklagat länsstyrelsens beslut.

Dan Gotting och Karl-Gustav Rosén yrkar att samtliga skogsbestånd på deras fastigheter, vilka angetts på en i ärendet ingiven karta, undantas från att ingå i reservatet. Vidare yrkas att ersättningsmark erbjuds berörda markägare inom närområdet, t.ex. inom kronoparken Lunnarsbo, Norra Kråkhult 1:3, som gränsar till reservatet samt att ersättning utgår på grund av att nyttjande- och dispositionsrätten till fastigheterna varit beskuren markägarna under en lång tidsperiod. En tidsram bör fastställas inom vilken ersättningsfrågorna bör vara reglerade.

Allan von der Luft yrkar att fyra områden som angetts på en i ärendet ingiven karta undantas från reservatet.

Vidare yrkar Gunnar Larssons huvudmän att skogsbestånden inom klagandenas fastigheter som

ingår i reservatet skall omfattas av punkt A 10 i beslutet.

Gunnar Larssons huvudmän anför att de inte har någon erinran mot bildandet som sådant av Komosse naturreservat. Överklagandet föranleds i stället av att de önskar att reservatet ges en sådan utformning att det i minsta möjliga utsträckning inkräktar på den pågående markanvändningen samt att frågan om kompensationsåtgärder för skada och intrång kan regleras. Vidare anføres att för att i görligaste mån minska skadan och intrånget på enskilda fastigheter bör i första hand eftersträvas att anpassa gränserna på sådant sätt att framför allt skogsmark och täkter i största möjliga utsträckning undantas. I den mån privatägd skogsmark skall ingå i reservatet skall berörda områden inte omfattas av s.k. dispensabla regler, dvs att avverkning, röjning m.m. endast får utföras efter tillstånd i varje enskilt fall av länsstyrelsen. Det bör redan i reservatsbeslutet framgå om inrättandet av reservatet medför intrång i pågående markanvändning. Vidare bör anges hur ersättningsfrågorna avses hanteras.

Arvid Ahlgren yrkar att den torvtäkt, vars belägenhet redovisats på en i ärendet ingiven karta, undantas från reservatet. Arvid Ahlgren har framställt samma yrkanden i övrigt som Gunnar Larssons huvudmän.

Länsstyrelsen har den 26 september 1991 och 2 april 1992 yttrat sig i ärendet och anført att ett intensivt arbete med förhandling om ersättningar och markbyten pågår. Vidare anføres att det är länsstyrelsens målsättning att snarast möjligt reglera ersättningsfrågorna på det sätt naturvårdslagen föreskriver. Förhandlingarna inriktas främst mot att till naturvårdsfonden förvärva de markområden som faller inom reservatets gränser. För några av de berörda fastigheterna undersöks också möjligheten att erbjuda ersättningsmark. Överläggningar pågår bl.a. angående den närbelägna kronoparken Lunnarsbo. Beträffande markägare med skogsmark inom reservatet har ersättningsfrågorna behandlats vid ett flertal personliga kontakter. Möjligheterna till markbyten skall enligt länsstyrelsen även fortsättningsvis ingående prövas. Vad som tillförts ärendet föranleder inte något ändrat ställningstagande för länsstyrelsens del.

Statens naturvårdsverk har i ett yttrande den 4 november 1991 avstyrkt bifall till överklagandena och anför att områdets mycket höga värden i såväl nationellt som internationellt perspektiv motiverar de restriktioner för bl.a. skogsbruk och torvtäkt som reservatsbildningen innebär.

Klagandena har därefter kommit in med ytterligare skrivelser i ärendet.

Regeringen finner att det inom hela naturreservatet Komosse bör råda s.k. indispensabelt förbud att avverka, röja, eller beskoga mark.

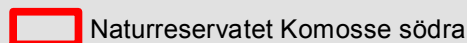
Regeringen beslutar därför att punkten A. 10 i det överklagade beslutet skall ha följande lydelse: ”10. avverka, röja eller beskoga mark”. Regeringen upphäver punkten A. 11 i det överklagade beslutet. Den av länsstyrelsen beslutade punkten 11. ersätts av punkt A. 12. i beslutet.

Regeringen, som i övrigt delar länsstyrelsens och Naturvårdsverkets bedömning, avslår överklagandet i övrigt. Regeringen vidtar inte heller i övrigt någon åtgärd med anledning av överklagandet.

På regeringens vägnar

Olof Johansson

Madeleine Holst

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Sändlista beslut Komosse södra**Sakägare**

Namn	Adress	Postnr och ort	Fastighet
Crister Ragnarsson	Björkäng, Bohestra 110	523 96 Grönahög	Bohestra 1:11, 1:18
Lennart Ragnarsson	Ekebacken, Bohestra 118	523 96 Grönahög	Bohestra 1:11, 1:18
Susanne Linna & Fredrik Byström	Bohestra 113	523 96 Grönahög	Bohestra 1:3

Organisation	E-post
Skogsstyrelsen	skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Tranemo kommun	kommun@tranemo.se
Ulricehamns kommun	kommun@ulricehamn.se
SGU	sgu@sgu.se
Naturvårdsverket	registrator@naturvardsverket.se

Kopia till

Organisation m.m.	Adress
Tranemo Naturskyddsförening (Björn-Åke Andersson)	Jimmybjornake@gmail.com
Ulricehamnsbygdens naturskyddsförening (Björn Hellqvist)	Bjorn.hellquist@ju.se
Länsstyrelsen i Jönköpings län	jonkoping@lansstyrelsen.se
Västkuststiftelsen	post@vastkuststiftelsen.se
LRF Västra Götaland	registrator@lrf.se
Statens Geotekniska Institut	sgi@swedgeo.se
Mellersta Götalands jordägareförening	mgj@jordagarna.se

Internt

Akten

Internt

Lisa Ragnarsson	Kulturmiljöenheten
Anders Hjalmarsson	Rättsenheten
Olof Franzén	Samhällsbyggnadsenheten
Annika Micheletti	Enheten för naturärenden
Enheten för områdesskydd	Naturavdelningen
Enheten för förvaltning	Naturavdelningen